

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Міжнародного гуманітарного
університету д.ю.н., професор

Костянтин ГРОМОВЕНКО

«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

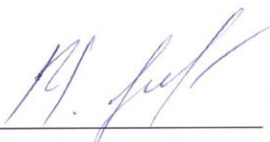
ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ПСИХОЛОГІЇ

Галузь знань	<u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u>
Спеціальність	<u>053 «Психологія»</u>
Назва освітньої програми	<u>Психологія</u>
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський) рівень</u>

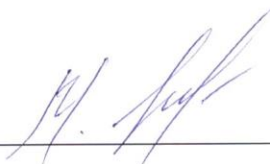
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології
протокол № 1 від 29 серпня 2024 року.

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доктор психологічних наук, професор Лефтеров Василь Олександрович	0673491939	lefterov.vasil@gmail.com

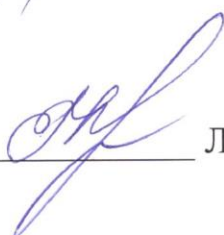
Завідувач кафедри педагогіки та
психології к.п.н., доцент

 Наталя МЕЛЕНЧУК

Гарант освітньої програми
к.п.н., доцент

 Наталя МЕЛЕНЧУК

Узгоджено
Начальник навчального відділу

 Лариса РАЙЧЕВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3 Загальна кількість годин – 90	Галузь – 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність – 053 «Психологія»	обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
Мова навчання – українська	Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень	14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота та індивідуальні завдання	
		62 год.	80 год.
		Вид контролю:	
		залік	залік

Навчальна дисципліна **«Основи наукових досліджень в психології»** є загальноосвітнім курсом професійної підготовки майбутніх магістрів – психологів, що спрямований на використання наукового потенціалу вищої школи, поліпшення якості підготовки спеціалістів, а також на вивчення загальних засад наукової діяльності та базових положень організації, постановки та проведення наукових досліджень. Курс «Основи наукових досліджень в психології» передбачає засвоєння здобувачами вищої освіти основних положень та відомостей про роль і місце науки у розвитку суспільства, про закономірності розвитку науки, про організацію та шляхи забезпечення наукових досліджень в державі. Окремо виділено розгляд методологічних і практичних питань проведення і узагальнення результатів дослідження у психологічній галузі.

Предметом вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень в психології» є система науково-дослідних і навчально-дослідних праць виконаних у стінах вищої школи, з урахуванням різноманітних видів виконуваних робіт – від курсової роботи до докторської дисертації, підготовки наукових статей, відповідно до сучасного рівня розвитку психологічної науки, а також з урахуванням можливостей комп'ютерної обробки наукової інформації. Знання з «Основ наукових досліджень в психології» допоможе здобувачам вищої освіти розкрити свій особистий науково-дослідницький потенціал, сприятимуть вихованню у них потреби наукового пошуку при розв'язанні професійних завдань у практичній діяльності.

Мета навчальної дисципліни – розкрити базові засади здійснення наукової праці, вивченні методології, методики та технології організації та проведення наукових досліджень в психології, а також залучення здобувачів вищої освіти до науково-дослідницької діяльності та підготовки ними публікацій, кваліфікаційних й інших наукових робіт.

Передумови для вивчення дисципліни. Перед вивченням навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень в психології» здобувачі мають засвоїти такі навчальні дисципліни, як: «Філософія психології»; «Теоретико-методологічні проблеми психології» «Організаційна

поведінка»; «Психологія розвитку та особистісного зростання»; та «Психологія і педагогіка вищої школи».

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Основи наукових досліджень в психології» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки, проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК11. Здатність до формування наукового і культурного світогляду.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та методики і техніки практичної діяльності.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Навчальна дисципліна «Основи наукових досліджень в психології» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки, об'єктивно оцінювати надійність та достовірність отриманих результатів.

ПРН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПРН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знати:

1. Володіти знаннями з основ наукової діяльності та форм і принципів організації науково-дослідної роботи.
2. Аналізувати актуальні проблеми розвитку психологічної науки та критерії вибору напрямку наукового пошуку.

Уміти:

1. Розробляти програми психологічного дослідження.

2. Спираючись на знання методології вміти використовувати конкретні методи психологічного дослідження, в тому числі застосовувати математико-статистичні методи в наукових дослідженнях та інтерпретувати їх результати.

Навички:

1. Володіти навичками проведення й інтерпретації емпіричних (експериментальних) досліджень з актуальних проблем психології.
2. Вміти оформляти й презентувати результати наукового дослідження відповідно до існуючих стандартів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Наукове дослідження як форма існування і розвитку науки.

Наука як продуктивна сила розвитку суспільства. Психологія науки у контексті наукознавства. Загальні відомості про науку і наукові дослідження. Класифікація науки, структурні елементи науки, їх характеристика. Етапи становлення і розвитку науки. Сутність наукового пізнання, знання та наукового дослідження. Критерії і принципи наукового знання. Функції знання. Рівні наукового пізнання. Поняття і типи наукових досліджень. Задум і основні етапи наукового дослідження.

Науково-технічний потенціал України. Організаційна структура науки. Пріоритетні напрями розвитку науки. Організація науково-дослідницької діяльності в Україні. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів та їх занятість.

Критичне осмислення досягнень науки. Наукова діяльність і глобалізація науки. Нормативне регулювання наукової діяльності в Україні. Установи, які безпосередньо здійснюють наукові дослідження в Україні.

Тема 2. Методологічні засади наукової творчості.

Основні положення наукової методології. Місце теорії у наукових дослідженнях. Гносеологічний, логічний і методологічний підходи. Методологія. Наукова ідея. Гіпотеза. Закон. Закономірності. Принципи. Аксиома. Теореми. Категорія.

Методологічні засади проведення психологічних досліджень. Методологія і методи наукового пізнання. Принцип всезагального взаємозв'язку. Принцип єдності якості та кількості. Принцип відображення.

Наукове дослідження - творчий процес. Класифікація методів наукового дослідження. Основні групи загальних методів. Емпіричні методи. Аналіз і синтез. Абстрагування. Індукція і дедукція. Моделювання.

Застосування логічних законів і правил. Закон тотожності. Омонімія. Синонімія. Закон протиріччя. Умовивід. Правила аргументації. Правила доказу. Спростування доказів. Похідні судження (індуктивні і дедуктивні). Правила побудови логічних визначень.

Специфіка методів психологічного дослідження. Підходи та критерії вибору методів в психологічних дослідженнях. Математико-статистичні методи в дослідженнях з психології. Проведення аналітичної роботи в науково-дослідному процесі.

Тема 3. Види і зміст наукових робіт.

Види наукових робіт та їх характеристика. Загальна характеристика магістерських, кандидатських та докторських дисертацій. Види та форми науково-дослідної роботи здобувачів. Процес наукового дослідження і його стадії. Вибір проблеми та вимоги до теми дослідження. Актуальність, об'єкт і предмет наукового дослідження. Конкретизація проблеми дослідження. Мета і завдання наукового дослідження, їх логічний взаємозв'язок. Гіпотеза, наукова новизна і практичне значення наукової роботи. Наукова новизна і практична значущість в дослідженнях з психології.

Визначення методики та методів дослідження. Застосування системного підходу в наукових дослідженнях. Ефективність результатів наукових досліджень. Практичне впровадження результатів наукових досліджень.

Тема 4. Підготовка до написання наукової роботи і накопичення наукової інформації.

Організація наукового дослідження. Сутність та основні етапи організації досліджень. Визначення проблеми та її конкретизація. Критерії вибору теми наукового дослідження, порядок її конкретизації і затвердження

Підготовка до написання роботи складання плану наукового дослідження. Попередня розробка теоретичних положень. Інформаційні бази наукових досліджень. Наукові документи і видання. Роль інформації в наукових дослідженнях та класифікація наукових документів. Якість інформації в науковому дослідженні. Бібліографічний пошук і вивчення літературних джерел.

Структура та призначення наукових документів. Вибір об'єкта обстеження та визначення системи показників, які підлягають збору в процесі спостереження. Організація збору і документальне оформлення інформації. Принципи збору інформаційного матеріалу. Склад і структура наукових матеріалів. Процес збору матеріалів. Характеристика релевантної, бібліографічної та основної інформації.

Організація роботи з науковою літературою. Раціональна організація праці наукового дослідника. Проблема економічної ефективності наукових досліджень..

Тема 5. Робота над рукописом наукової роботи.

Наукова проблема та обґрунтування теми дослідження. Бібліотека – інтелектуальний центр наукових досліджень. Структура і організація психологічної бібліографії. Композиція наукової роботи. Дослідна і завершальна стадії науково-дослідного процесу. Рубрикація тексту. Мова і стиль наукової роботи. Підготовка чорнового рукопису і виклад наукових матеріалів.

Плагіат та його ознаки. Етичні принципи дослідника. Професійно значущі особистісні якості вченого. Фактори підтримання високої працездатності. Психологічні особливості інтелектуальної праці. Раціональна організація праці дослідника.

Тема 6. Оформлення і захист наукової роботи.

Систематизація результатів наукового психологічного дослідження. Критерії оцінки готовності наукової роботи. Загальні правила оформлення результатів наукових досліджень. Використання та оформлення цитат. Посилання в тексті і оформлення запозичень.

Форми подання цифрового та ілюстративного матеріалу. Оформлення додатків, приміток і бібліографічного апарату. Бібліографічний опис джерел, використаних у науковому дослідженні.

Підготовка до захисту наукової роботи. Написання виступу (доповіді) за результатами наукового дослідження. Підготовка наочної (комп'ютерної) презентації результатів наукового дослідження. Процедура публічного захисту наукової роботи. Захист дисертацій в спеціалізованих вчених радах. Практичні рекомендації для публічного захисту наукової роботи.

Наукові публікації: поняття, функції, основні види. Мінімальна кількість та обсяг публікацій здобувача. Наукова монографія та наукова стаття. Тези наукових доповідей (повідомлення). Методика підготовки та оформлення публікацій. Техніка написання тексту. Оформлення реферату, доповіді (повідомлення). Умови прийому наукових публікацій.

Експертиза наукового дослідження. Впровадження результатів завершених наукових досліджень. Ефективність результатів наукових досліджень, їх критерії та оцінка.

Тема 7. Особистість дослідника та професійна етика науковця. Організація праці у наукових проектах.

Формування вченого як особистості та режим його праці. Виховання творчих здібностей. Мотиви наукової діяльності. Основні психологічні риси вченого. Працелюбність. Багатознання. Особиста ініціатива. Моральна відповідальність вченого.

Організація роботи в науковому колективі. Наукові колективи як особливі структури в науці. Наукові школи та їх роль у науці. Основні принципи управління науковим колективом. Особливості управління конфліктами в науковому колективі. Наукова організація та гігієна розумової праці. Підвищення якості наукових досліджень. Форми наукової комунікації вчених. Теоретичні положення підготовки публікації у міжнародних рецензованих виданнях. Структура наукових публікацій відповідно до вимог міжнародних наукометричних баз (наприклад, Web of Science, Scopus тощо)

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1.Наукове дослідження як форма існування і розвитку науки.	12	2	2	8	13	1	-	12
Тема 2.Методологічні засади наукової творчості.	14	2	2	10	11	-	1	10
Тема 3. Види і зміст наукових робіт.	12	2	2	8	14	1	1	12
Тема 4. Підготовка до написання наукової роботи і накопичення наукової інформації.	14	2	2	10	14	-	2	12
Тема 5. Робота над рукописом наукової роботи.	14	2	2	10	14	1	1	12
Тема 6. Оформлення і захист наукової роботи.	12	2	2	8	13	1	-	12
Тема 7. Особистість дослідника та професійна етика науковця. Організація праці у наукових проектах.	12	2	2	8	11	-	1	10
Усього годин	90	14	14	62	90	4	6	80
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЗАЛІК								

5. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1.Наукове дослідження як форма існування і розвитку науки. 1. Загальні відомості про науку і наукові дослідження. 2. Критерії і принципи наукового знання. 3. Рівні наукового пізнання. 4. Поняття і типи наукових досліджень. 5. Задум і основні етапи наукового дослідження.	2	-
2	Тема 2.Методологічні засади наукової творчості. 1. Метод та методологія наукового дослідження. 2. Класифікація методів наукового дослідження. 3. Сутність наукового дослідження. 4. Застосування логічних законів та правил.	2	1

	5.		
3	Тема 3. Види і зміст наукових робіт. 1. Види наукових праць та їх характеристика. 2. Процес наукового дослідження та його стадії. 3. Актуальність, об'єкт та предмет наукового дослідження. 4. Мета та завдання наукового дослідження, їх логічний взаємозв'язок. 5. Гіпотеза, наукова новизна та практичне значення.	2	1
4	Тема 4. Підготовка до написання наукової роботи і накопичення наукової інформації. 1. Вибір теми наукової роботи. 2. Підготовка до написання роботи складання плану наукового дослідження 3. Наукові документи та видання. 4. Бібліографічний пошук та вивчення літературних джерел	2	2
5	Тема 5. Робота над рукописом наукової роботи. 1. Підготовка чорнового рукопису та виклад наукових матеріалів. 2. Композиція наукової роботи. 3. Рубрикація тексту. 4. Мова та стиль наукової роботи. 5. Особливості написання кваліфікаційної роботи – магістерського дослідницького проекту.	2	1
6	Тема 6. Оформлення і захист наукової роботи. 1. Використання та оформлення цитат. Посилання в тексті і оформлення запозичень. 2. Подання окремих видів ілюстративного матеріалу. 3. Оформлення додатків, приміток і бібліографічного апарату. 4. Підготовка до захисту наукової роботи. 5. Написання виступу (доповіді) за результатами наукового дослідження.	2	-
7	Тема 7. Особистість дослідника та професійна етика науковця. Організація праці у наукових проектах. 1. Організація наукової роботи та кар'єра вченого. 2. Наукові ступені і звання: історія і сучасність. 3. Основні форми наукової комунікації вчених. 4. Особистість дослідника.	2	1
	Всього	14	6

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень в психології» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1.Наукове дослідження як форма існування і розвитку науки. <u>1. Виконати творче завдання:</u> 1.1. Здійснити аналіз науки як продуктивної сили розвитку суспільства. 1.2. Визначити соціально-психологічні аспекти науки у контексті наукознавства. <u>2. Виконати контрольні завдання:</u> 2.1. Класифікація наукових теорій. 2.2. Наукова діяльність і глобалізація науки. 2.3. Нормативне регулювання наукової діяльності в Україні. 2.4. Установи, які безпосередньо здійснюють наукові дослідження в Україні	8	12
2	Тема 2.Методологічні засади наукової творчості. <u>1. Підготувати реферати:</u> 1.1. Методологічні засади проведення соціологічних / психологічних досліджень. 1.2. Підходи та критерії вибору методів в соціологічних / психологічних дослідженнях. 1.3. Проведення аналітичної роботи в науково-дослідному процесі. <u>2. Виконати творче завдання:</u> 2.1. На сучасному етапі можна виділити дві головні лінії розвитку <i>психології</i> Одна ґрунтується на застосуванні <i>експериментальних методів</i>, покликаних відкрити стійкі закономірності функціонування <i>психіки</i> і подати їх у кількісному, формалізованому вигляді. Друга, навпаки, схиляється до аналізу неформалізованих характеристик психіки (<i>сміслів, переживань, несвідомого</i> тощо). Лише так, за твердженням представників цього напрямку, психологія може зберегти свій предмет, оскільки в іншому випадку його "заберуть" кібернетика, логіка, фізіологія чи соціологія. <i>Наскільки реальною є така загроза ? Яка з цих ліній переважає в сучасній психології?</i> 2.2. Обґрунтуйте або спростуйте тезу: «Теорія завжди повинна втілюватися в суспільну практику, давати практичний ефект». 2.3. Вивчаючи <i>історію психології</i>, можна побачити, що приблизно протягом тієї ж самої історичної доби в різних частинах світу формуються різні уявлення про <i>психіку</i>. <i>Психологія</i> в Давньому Китаї, Давній Індії чи Давній Греції має істотні відмінності. У першому випадку психіка розглядається у зв'язку з <i>традицією</i> як успадкованою від попередніх поколінь формою <i>поведінки</i>, у другому – зі <i>стражданням</i> як <i>переживанням</i> труднощів життя, в третьому – визначається в межах протиставлення <i>матеріального й ідеального</i>. <i>Про що свідчить це явище? Як воно характеризує процес наукового пізнання?</i> 2.4. Обґрунтуйте - чому <i>метод і методологія наукового дослідження</i> повинні бути істинними? Зокрема істинними: 1) по відношенню до чого? 2) для чого? 3) в який спосіб? 2.5. Наведіть Ваші розміркування відносно того чи обмежується методологія сферою науки? Яка теза є правильною і чому: методологія виникла з науки, або навпаки наука виникла в сфері методології? <u>3. Виконати контрольні завдання:</u>	10	10

	3.1. Гносеологічний, логічний і методологічний підходи в наукових дослідженнях. 3.2. Обґрунтувати такі поняття: закон, закономірності, принципи, аксіома. 3.3. Специфіка методів психологічного дослідження. 3.4. Логічний квадрат та його застосування у наукових дослідженнях.		
3	Тема 3. Види і зміст наукових робіт. <u>1. Виконати творче завдання:</u> Розробити (сформулювати) актуальність, об'єкт, предмет, мету та завдання наукового дослідження за однією із запропонованих тем: 1.1. Вивчення психологічних особливостей міжособистісних відносин подружжя. 1.2. Діагностика розвитку пізнавальних процесів дошкільнят (молодших школярів). 1.3. Взаємозв'язок психологічного клімату робочої групи (трудового колективу) з продуктивністю праці. 1.4. Психологічні особливості жертв інтернет-шахрайства. 1.5. Психологічний вплив глобальних загроз на свідомість і поведінку людей. 1.6. Психокорекція негативних (панічних) емоційних станів в період пандемії, воєнного стану, інших кризових ситуацій. <u>2. Виконати контрольні завдання:</u> 2.1. Загальна характеристика магістерських, кандидатських та докторських дисертацій 2.2. Ефективність результатів наукових досліджень. 2.3. Практичне використання результатів наукових досліджень. 2.4. Наукова новизна і практична значущість в дослідженнях із психології. 2.5. Застосування системного підходу в наукових дослідженнях. 2.6. Практичне впровадження результатів наукових досліджень.	8	12
4	Тема 4. Підготовка до написання наукової роботи і накопичення наукової інформації. <u>1. Виконати творче завдання:</u> Розробити (сформулювати) гіпотезу, наукову новизну та, практичне значення наукового дослідження за одною із запропонованих тем (можливо продовжити тему, яку розробляли в творчому завданні теми № 3): 1.1. Вивчення психологічних особливостей міжособистісних відносин подружжя. 1.2. Діагностика розвитку пізнавальних процесів дошкільнят (молодших школярів). 1.3. Взаємозв'язок психологічного клімату робочої групи (трудового колективу) з продуктивністю праці. 1.4. Психологічні особливості жертв інтернет-шахрайства. 1.5. Психологічний вплив глобальних загроз на свідомість і поведінку людей. 1.6. Психокорекція негативних (панічних) емоційних станів в період пандемії. <u>2. Виконати контрольні завдання:</u> 2.1. Раціональна організація праці наукового дослідника. 2.2. Організація роботи з науковою літературою. 2.3. Проблема економічної ефективності наукових досліджень.	10	12

5	Тема 5. Робота над рукописом наукової роботи. <u>1. Виконати творче завдання:</u> 1.1. Розробити розгорнутий план за обраною темою магістерської роботи. <u>2. Виконати контрольні завдання:</u> 2.1. Етичні принципи дослідника. 2.2. Професійно значущі особистісні якості вченого. 2.3. Плагіат та його ознаки.	10	12
6	Тема 6. Оформлення і захист наукової роботи. <u>1. Виконати творче завдання:</u> 1.1. Визначити й обґрунтувати критерії оцінки готовності наукової роботи. 1.2. Описати типову процедуру захисту дисертації в спеціалізованих вчених радах. <u>2. Виконати контрольні завдання:</u> 2.1. Практичні рекомендації для публічного захисту наукової роботи. 2.2. Підготовка наочної (комп'ютерної) презентації результатів наукового дослідження. 2.3. Експертиза наукового дослідження.	8	12
7	Тема 7. Особистість дослідника та професійна етика науковця. Організація праці у наукових проектах. <u>1. Виконати творче завдання:</u> 1.1. Проаналізувати мотиви наукової діяльності в історичному контексті та в умовах сучасності. 1.2. Охарактеризувати наукові колективи як особливі структури в науці. 1.3. Скласти авторський «Етичний кодекс науковця». <u>2. Виконати контрольні завдання:</u> 2.1. Наукові школи та наукові проекти, їх роль у науці та розвитку суспільства. 2.2. Наукова організація та гігієна розумової праці. 2.3. Структура наукових публікацій відповідно до вимог міжнародних наукометричних баз (наприклад, Web of Science, Scopus тощо).	8	10
	Всього	62	80

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення іспиту.	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, есе, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, іспит
--	--

Питання до заліку

1. Загальні відомості про науку і наукові дослідження.
2. Критерії і принципи наукового знання.
3. Поняття і типи наукових досліджень.
4. Задум і основні етапи наукового дослідження.
5. Наука як продуктивна сила розвитку суспільства.
6. Наукова діяльність та глобалізація науки.
7. Метод і методологія наукового дослідження.
8. Наукове дослідження - творчий процес.
9. Класифікація методів наукового дослідження.
10. Застосування логічних законів і правил.
11. Методологічні засади проведення психологічних досліджень.
12. Підході та критерії до вибору методів в психологічних дослідженнях.
13. Математико-статистичні методи в дослідженнях з психології.
14. Проведення аналітичної роботи в науково-дослідному процесі.
15. Система планування та організації підготовки наукових кадрів.
16. Практичне впровадження результатів наукових досліджень.
17. Види наукових робіт та їх характеристика.
18. Процес наукового дослідження і його стадії.
19. Актуальність, об'єкт і предмет наукового дослідження.
20. Мета і завдання наукового дослідження, їх логічний взаємозв'язок.
21. Гіпотеза, наукова новизна і практичне значення наукової роботи.
22. Наукова новизна и практична значущість в дослідженнях з психології.
23. Організація роботи з науковою літературою.
24. Проблема економічної ефективності наукових досліджень.
25. Вибір теми наукової роботи.
26. Підготовка до написання роботи складання плану наукового дослідження
27. Наукові документи і видання.
28. Бібліографічний пошук і вивчення літературних джерел.
29. Етичні принципи дослідника.
30. Плагіат и його ознаки.
31. Підготовка чорнового рукопису і виклад наукових матеріалів.
32. Композиція наукової роботи.
33. Рубрикація тексту.
34. Мова і стиль наукової роботи.
35. Використання і оформлення цитат. Посилання в тексті і оформлення запозичень.
36. Подання окремих видів ілюстративного матеріалу.
37. Оформлення додатків, приміток і бібліографічного апарату.
38. Підготовка до захисту наукової роботи.
39. Написання виступу (доповіді) за результатами наукового дослідження.
40. Процедура публічного захисту наукової роботи.
41. Практичні рекомендації для публічного захисту наукової роботи у спеціалізованих вчених радах.
42. Підготовка наочної (комп'ютерної) презентації результатів наукового дослідження.
43. Експертиза наукового дослідження.
44. Організація наукової роботи та кар'єра вченого.
45. Наукові ступені і звання: історія і сучасність.
46. Основні форми наукової комунікації вчених.
47. Особистість дослідника.
48. Наукові колективи як особливі структури в науці.
49. Наукові школи та їх роль у науці.
50. Вимоги до публікацій у наукових журналах, в тому числі у міжнародних наукометричних базах Web of Science, Scopus тощо.

8. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 1 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	FX	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології : навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 360 с.
2. Корягін М. В. Основи наукових досліджень : навч. посібник. Київ : Алерта, 2014. 620 с.
3. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи : підручник для студ. вузів. Київ : Каравела, 2015. 272 с.
4. Методичні рекомендації до написання і захисту рефератів, курсових та магістерських робіт: навч.-метод. посіб. / О.М. Василенко. К.: Університет «Україна», 2014. 72 с.
5. Єріна А.М. Методологія наукових досліджень.: Навч. Посіб. К.: ЦНЛ, 2004. 212 с.
6. Матвійчук Т.В., Ємельянова Т.В. Організація роботи, виконання та захист дипломного дослідження: метод. посіб. К.: Університет «Україна», 2011. 50 с.
7. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: навч. посіб.. К.: Академвидав, 2005. 208 с.
8. Лефтеров В.О., Лазор К.П., Кольцов В.М. Основи науково-дослідної роботи в галузі психології : методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів [Електронне видання]. кафедра психології НУ «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2020. 38 с.
9. Методичні рекомендації щодо проведення навчальних занять з теоретико-прикладних дисциплін у вищих медичних навчальних закладах / Авторський колектив: Лефтеров В.О., Сікорська О.О., Подкупко Т.Л., Уварова О.О., Кокоріна Ю.Є., Іванова Н.С. / Під ред. проф. В.О. Лефтерова. Одеса: ОНМедУ, 2014. 62. с.
10. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.- метод. посіб. / О. Л. Туриніна. Київ : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. 206 с.
11. Цільмак О.М. Педагогічна компетентність викладача ВНЗ: підручник. Одеса: ОДУВС, 2017. 116 с. з іл.
12. Яремчук В. Основи науково-дослідної роботи студентів : навчальний посібник для студентів факультетів гуманітарного профілю Острого : Національний університет “Острозька академія”, 2012. 56 с.

Допоміжна

1. Авраменко Н.Л. Науково-дослідна робота студентів як складова навчального процесу: стан, проблеми та шляхи удосконалення : [на прикладі кафедри техногенно-екологічної безпеки Національного університету державної податкової служби України]. *Безпека життєдіяльності*. 2011. № 5. С. 17-21.
2. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. К.: АБУ, 2002. 480 с.
3. Грищенко І.М. Основи наукових досліджень : [навч. посіб.] / І.М. Грищенко, О.М. Григоренко, В.А. Борисейко. К.: Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2001.
4. Гранатуров В. Проблеми побудови визначень та класифікації об'єктів у дисертаційних дослідженнях. *Бюлетень Вищої атестаційної комісії України*. 2011. № 7. С. 31-33.
5. Довідник здобувача наукового ступеня : [Зб. норм. док. та інформ. матеріалів з питань атестації наук, кадрів вищої кваліфікації] / Упоряд. Ю.І. Церков; Переднє слово Р.В. Бойка. К.: Ред. «Бюл. ВАК України», 1999. 64 с.
6. Ломачинська І.М. Методичні рекомендації до виконання та захисту дипломної роботи [Текст]: для студентів спеціальності 7.02010501 «Документознавство та інформаційна діяльність» / І. М. Ломачинська., О.В. Струтинська, І.М. Волинець; Інститут філології та масових комунікацій Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна». К.: «Університет «Україна», 2013. 59 с.
7. Мороз І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. К., 1997. 56 с.
8. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Стат. зб./ Держкомстат. К., 2001.
9. Патон Б. Інноваційний шлях розвитку економіки України. *Вісник НАНУ*. 2001. № 2.
10. Основи науково-дослідної роботи : Навч. посібник / Ю. І. Палеха, Н. О. Леміш. К.: Видавництво Ліра-К, 2013. 336 с.

11. Путівник у прикладну наукометрію : [навчальний посібник] / Н.М. Рідей, О.В. Зазимко, Л.В. Кліх, Т.С. Кіщак, С.П. Паламарчук, А.В. Шостак, О.В. Познанська, Ю.В. Рибалко. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2014 р. 344 с.
12. Сергієнко Л.П. Основи наукових досліджень у психології: кваліфікаційні та дипломні роботи : навч. посіб. К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2009. 240 с.
13. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень : навч. посіб. К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.
14. Чернілевський Д.В. Методологія наукової діяльності : навч. посіб. / Д.В. Чернілевський, О.М. Гандзюк, В.І. Захарченко, І.М. Козловська, К.О. Кольченко, Г.Ф. Нікуліна, В.О. Подоляк / За ред. Д.В. Чернілевського. К.: Видавництво Університету «Україна», 2008. 478 с.
15. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання-Прес, 2002. 295 с.
16. Кислий В. М. Організація наукових досліджень : навч. посібник Суми : Унів. кн., 2011. 224 с.

Законодавчо-правові джерела

17. Закон України. Про інноваційну діяльність.
18. Закон України. Про інформацію.
19. Закон України. Про науково-технічну інформацію.
20. Закон України. Про наукову та науково-технічну діяльність.
21. Закон України. Про освіту.
22. Закон України. Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності.
23. Закон України. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки.
24. Вимоги до оформлення дисертації (Наказ МОН від 12.01.2017 №40)
25. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) (Постанова КМУ від 23.03.2016 № 261)
26. Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова КМУ № 44 від 12 січня 2022 р.)
27. Про затвердження Положення про спеціалізовану вчену раду з присудження наукового ступеня доктора наук (zareєстровано в Мінюсті України за N 28/37364 від 13 січня 2022 р.)
28. Деякі питання присудження (позбавлення) наукових ступенів (постанова КМУ № 1197 від 17 листопада 2021 р.)
29. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019)
30. Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40
31. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук (zareєстровано в Мінюсті України за № 1086/34057 від 08 жовтня 2019 р.)
32. Про внесення змін до деяких постанов КМУ з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів (Постанова від 19 травня 2023 р. № 502)

Інформаційні ресурси

1. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в авторефераті. *Бюлетень ВАК України*. 2009. №65. С. 26-30. Режим доступу [Електронний ресурс]: http://ite.ksu.ks.ua/system/files/bjuleten_vak_ukrajini_no_5_2009.pdf
2. Про затвердження форм документів з підготовки кадрів у вищих навчальних закладах І-ІV рівнів акредитації : наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 384 від 29.03.2012 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0711-12>
3. Довідник здобувача наукового ступеня. Збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації / Упорядник

Ю.І.Цеков; переднє слово Р.В.Бойка. -К.: Редакція "Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України", 2000. - 64 с. - [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/DOVIDNIK_251110_3.pdf

4. Психологія: схеми, таблиці, коментарії: навчально–наочний посібник / [друге перероблене видання.] / О.М Пасько., О.М. Цільмак. [за загал. ред. Цільмак О.М.] Одеса: ОДУВС, 2015. 271 с. з іл. Електрон. дан. (1 файл). Режим доступу: http://www.oduvs.edu.ua/navch_pidruch_psixolog.html – Назва з екрану.